

11/2/83

EL LLENGUATGE

A través de certes coses (III)

El Diccionari Fabra no defineix ni tan sols posa en relleu l'existència de la locució prepositiva *per mitjà de*: es limita a indicar dos exemples del seu ús dins dels que dedica a il·lustrar el significat del substantiu *mitjà*. Aquests exemples són els següents: *Fer-li-ho saber per mitjà d'una carta* i *Ho vaig aconseguir per mitjà d'ell*. D'altra banda, se'n serveix per a definir un dels significats que atribueix a la preposició *mitjançant*, aquell que il·lustra amb l'exemple *Els ho aconseguiren mitjançant el vostre ajut*. La Gran Enciclopèdia, tot i recollint —amb una lleu variació— els exemples del Fabra de l'ús de *per mitjà de*, defineix aquesta locució en els termes següents: «expressió que introdueix la persona o cosa de què hom es val per a arribar a un fi».

Després de tot el que hem exposat, en els nostres dos comentaris anteriors, sobre l'ús que els nostres lingüistes i els nostres escriptors actuals fan de la locució *a través de*, sembla innegable que cal admetre la seva bondat com a expressió concurrent de *per mitjà de* i *mitjançant*. Però això no vol pas dir que convingui en tots els casos en què convindrien aquests dos darrers termes prepositius. És per l'ús, i per una analogia o afinitat de camps de significació, que *a través de* ha anat adquirint, gradualment, un sentit que arriba a coincidir en alguns casos amb el de *per mitjà de* i *mitjançant*, sense que es pugui dir, però, que la coincidència hagi esdevingut absoluta. Establir una regla de distribució —en quins casos *per mitjà de* fóra substituïble per *a través de* i en quins altres no— seria ja segurament molt delicat i de moment potser val més abstenir-se'n prudentment. No ho fariem, per exemple, en una frase com *Aquest so es pot representar per mitjà de dues lletres diferents*, en què, de fet, *per mitjà de* equival gairebé a la simple preposició *per*. I en dues frases com *M'ho van fer saber per mitjà d'una carta* i *Els ho vaig fer saber per mitjà d'una carta*, en què en la primera predomina la idea d'obtenció d'una informació i en la segona la d'emissió d'aquesta informació, nosaltres, només en la primera no vacil·lariem gaire a admetre la substitució de *per mitjà de* per *a través de*. Vegeu, encara, aquest exemple de Rovira i Virgili (referent, precisament, a una cosa obtinguda): *El resultat meravellós obtingut en molts segles, a través d'una sèrie d'enderrocs...*

Albert Jané